

борба за съществуване“, като мърдавенъ факторъ на прогреса. „Ако човѣшкитѣ племена, породи и народи се развиватъ, пише той, това се дължи не на нѣкакви вродени качества, а на придобити, поради естественитѣ условия на обитаванитѣ земи... и съответнитѣ политико-обществени и вѣрски учения и наредби... Между народитѣ ще наддѣлѣе онзи народъ, който съчетава здрави тѣлесни и умствени сили, усвѣршенствувайки ги. Такъвъ народъ ще бжде всемогщъ на земята... Ония народи, които упражняватъ и развиватъ само тѣлеснитѣ или само умственитѣ си сили, робуватъ като добитъкъ на управляващитѣ ги двойко силни господари...“

Безъ да се спираме повече на тѣзи естествено-научни възгледи у Селимински, на които се натъкваме въ редица исторически студии и мемоари между 1841 и 1865 г.; безъ да отбелязваме и очерка му върху наченкитѣ на историята, организуването на обществата и характера на цивилизацията у източнитѣ народи и древнитѣ гърци, — навредъ тукъ той догонва поука, въ която нѣма нищо лично издирено и обяснено, — ние можемъ да се спремъ само на неговитѣ мисли върху историческото битие на българския народъ. Тѣзи мисли, малко или много оригинални, сж подсказани не само отъ прочита на исторически автори (често се цитира, напр., „Византийската история“ на Дука), но и отъ нерадостното, дори крайно опасното положение, въ което се намира отечеството ни къмъ срѣдата на XIX вѣкъ. Въ писмо до Априлова отъ Атина, 15 юлий 1841 г., Селимински, откакъ изтъква това критическо положение и страха си да не стане Турция плячка на великитѣ сили, отъ които ще бжде трудно за насъ, българитѣ, да се оттървемъ, прави следнитѣ размишления:

„Може-би по благоволение на великитѣ сили всѣки народъ отъ турското царство ще получи своя бащински дѣлъ; може-би народитѣ сами, чрезъ своята справедлива и законна сила, ще изпждятъ този кръвожаденъ и свирепъ звѣръ, който презъ толкова години осквернява бащинскитѣ ни светилища и ни държи въ желѣзни окови съ варварски злодеяния и съ съдействието на най-невежото и най-разваленото духовенство и други учители на робството... Но тогава именно се страхувамъ, да не би да се принудимъ да влѣземъ въ по-тежко иго, като изпатимъ злощастieto на